

Natura 2000-handleplan 2016–2021

Vadehavet – Skallingen og Langli

Natura 2000-område nr. 89

Fuglebeskyttelsesområde F55

Titel:

Natura 2000-handleplan 2016-2021
Vadehavet – Skallingen og Langli
Natura 2000-område nr. 89
Fuglebeskyttelsesområde F55

Udgiver:

Varde Kommune

År:

2017

Forsidefoto:

Skallingen. Foto: K.E.Luftfoto.

Kort:

© Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, © Varde Kommune

Må citeres med kildeangivelse.

**Varde
Kommune**

Indholdsfortegnelse

Resumé.....	4
Baggrund	5
Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan	7
Behov for indsatser.....	8
Indsatser fordelt på aktør	8
Prioritering af den forventede indsats.....	9
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	10
Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner.....	11
Bilag 2: Indsatsprogram af den statslige Natura 2000-plan.....	13
Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag	14
Bilag 4: Kortbilag	15

Resumé

Handleplanen for "*Vadehavet – Skallingen og Langli*" beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2021.

Målet er at bevare og fremme bestandene af de fuglearter, området er udpeget for at beskytte. Der skal særligt arbejdes med at forbedre levestederne for fjordterne, havterne og dværgterne i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.

Kommunen og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på sandterne, som har en væsentlig forekomst i området og er i tilbagegang.

Indsatsen udføres af lodsejere i området og gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.

Baggrund

Miljø- og Fødevareministeriet har udarbejdet Natura 2000-planer for de 252 udpegede beskyttelsesområder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte beskyttelsesområde og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2016–2021. Natura 2000-planerne kan ses på Miljø- og Fødevareministeriets [hjemmeside](#).

Ud fra Natura 2000-planerne har kommunerne udarbejdet kommunale handleplaner, som skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Varde Kommune på grundlag af Natura 2000-plan for plan for fuglebeskyttelsesområde nr. 55 *Skallingen og Langli*.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages dog af Miljøstyrelsen og gennemføres hvert 12. år. Skovhandleplaner 2010-21 gælder således fortsat. Kommunerne og Miljøstyrelsen er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-område, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne drifts- og plejeplaner. Naturstyrelsen ønsker selv at udarbejde drifts- og plejeplaner for egne arealer, og resuméet af denne plan kan ses i bilag 1. Herudover indgår denne drifts- og plejeplanlægning for offentlige arealer kun i handleplanens afsnit vedrørende redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan og indsatser fordel på aktør.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017), bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016) og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016).

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag
- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevareministeriet og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

De kommunale handleplaner skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen, og skal ikke indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner.

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer (lovbekendtgørelse nr. 1533 af 10. december 2015). Varde Kommune har screenet planens indhold. Det vurderes ikke, at planen vil få en negativ indvirkning på miljøet, og derfor har kommunen truffet afgørelse om, at der ikke skal foretages en udvidet miljøvurdering. Afgørelsen er truffet i henhold til § 4, stk. 4, i miljøvurderingsloven.

Derudover bemærkes det, at der for samtlige statslige Natura 2000-planer er foretaget en strategisk miljøvurdering. De udarbejdede kommunale Natura 2000-handleplaner har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i de miljøvurderede Natura 2000-planer. Handleplanerne sætter ikke nye rammer for fremtidige anlægstilladelser og vil ikke kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt.

Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

De kommunale handleplaner for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-handleplanen for planperioden 2010-2015.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Der er ikke iværksat Life-projekter inden for den del af Natura 2000-området, der omfattes af den kommunale handleplan.

Tabel 1. Følgende projekter er finansieret gennem landdistriktsmidler og er faciliteret af kommunen:

Indsats	Ejerforhold og tiltag
Etablering af optimale vandstandsforhold	Der er gennemført hydrologiske forundersøgelser på 228 ha på Grønningen. På baggrund af den tekniske forundersøgelse vurderer kommunen ikke, der er grundlag for at gå videre med projektet.

Denne handleplan omfatter ikke Naturstyrelsens arealer, men for overblikkets skyld er nedenfor indsat den status for indsatsen, som fremgår af [Naturstyrelsens Natura 2000-plejeplan for området](#):

Plejeplanen for 1. planperiode omfattede begrænsning af prædation samt beskyttelse mod forstyrrelser i form af afspærring af yngleområder ved hjælp af skiltning og markering.

Naturstyrelsen har gennemført en evaluering i form af en statusopgørelse og overvejelser om hvilke erfaringer, der kan drages af første planperiode. Med baggrund i denne evaluering kan Naturstyrelsen konkludere, at de planlagte indsatser er gennemført i plejeperioden for Naturstyrelsens arealer og at disse indsatser har bidraget positivt til opfyldelse af Natura 2000-planens målsætninger.

Tabel b: Status for gennemførelse af plejeplanens mål for 1. planperiode 2009-2015.

Gennemførte indsatser (antal)	7	Gennemførte indsatser (areal)	Ikke relevant	100 %
Ikke-gennemførte indsatser (antal)	0	Ikke-gennemførte indsatser (areal)	Ikke relevant	0 %

Behov for indsatser

Natura 2000-planen for *Skallingen og Langli*, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet fra den statslige Natura 2000-plan kan ses i bilag 2, mens arter på udpegningsgrundlag fremgår af bilag 3. På baggrund af dette har kommunen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Hvor handleplanen for planperioden 2010-2015 ikke er gennemført i sin helhed, indgår den udestående indsats i opgørelsen over behovet for konkrete forvaltningstiltag.

Pleje af levesteder

Indsatsen for naturtyper i habitatområde H78 vil blandt andet være at arbejde for at sikre de lysåbne naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje. Den indsats forventes at medvirke til at løfte indsatsen for arterne i fuglebeskyttelsesområdet og sikre disse arter velegnede levesteder.

Endvidere er der behov for – i samarbejde med de berørte lodsejere – at foretage en særskilt vurdering af om nuværende indsats for de kortlagte levesteder for fjordterne, havterne og dværgterne er hensigtsmæssig, eller om der er behov for yderligere tiltag.

Indsats mod prædation og forstyrrelse

Der kan være behov for en supplerende indsats for flere fuglearter i forhold til forstyrrelse. Der kan endvidere være behov for tiltag i forhold til bekæmpelse af prædatorer for alle arter på udpegningsgrundlaget. Indsatser mod forstyrrelse og prædation inden for kommunens ressortområde vil kunne finde sted efter konkret vurdering af hvor og i hvilket omfang, der er behov for dette.

Modstridende interesser

Modstridende interesser mellem naturtyper og levesteder for arter samt modstridende interesser mellem forskellige fuglearters krav til levesteder forventes afvejet og tilpasset i de enkelte tilfælde, hvor der ikke allerede er gjort op med problematikken i den statslige Natura 2000-plan.

Indsatser fordelt på aktør

Det vurderes, at der ikke er behov for en nærmere fordeling af indsatserne i Natura 2000-planen for 2016-2021 mellem Varde Kommune og Naturstyrelsen for de enkelte retningslinjer i Natura 2000-planens indsatsprogram.

Kommunen og Naturstyrelsen løfter hver især indsatserne inden for eget geografiske og ressortmæssige ansvarsområde i forbindelse med de konkrete forekomster af naturtyper og levesteder for arter.

Resumé af Naturstyrelsens drifts- og plejeplan med angivelser af kortlagte naturtyper og artsforekomster fremgår af bilag 1, arealangivelser for kortlagte naturtyper for Varde Kommune fremgår af bilag 3, og kort over den geografiske fordeling inden for kommunalt ressort og arealer omfattet af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner fremgår af bilag 4.

Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2016-2021 har fokus på:

- Sikring af naturpleje
- Færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2009-2015
- Sammenhæng i naturen
- Levesteder for ynglefugle og bekæmpelse af invasive arter.

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden skal ske på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete forvaltningstiltag (se ovenfor). Den nedenstående prioritering vil således afspejle den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

Det prioriteres at arbejde for at sikre egnede levesteder for områdets arter med særlig fokus på at sikre og forbedre tilstanden af de kortlagte levesteder for fjordterne.

Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Varde Kommunes hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i tabel 4, og i den forbindelse tager kommunen en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 4 viser kommunernes plan for interessentinddragelse, men der kan ske ændringer hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det. Den gældende tidsplan kan altid ses på kommunens hjemmeside.

Tabel 4. Forventede planer for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan
Dialog med det Grønne Råd	Varde Kommunes Grønne Råd afholder møder 3-4 gange årligt med deltagelse af en række interesseorganisationer	Hele planperioden.
Naturpleje ved Grønningen	Relevante lodsejere kontaktes med henblik på at drøfte muligheder for pleje af levesteder for fuglearter.	Fra 2017.

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysik bliver udført. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner

Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N 89 Vadehavet, delplan for F55 Skallingen og Langli

Denne del af Natura 2000-området er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af en række yngle og trækfugle heriblandt yngelfuglene sandterne, dværgterne, splitterne, havterne og trækfuglen mørkbuget knortegås.

Øen Langli og halvøen Skallingen i den nordvestligste del af Vadehavsområdet udgør ca. 2.500 ha og består af forholdsvis unge klit- og strandengsdannelser. De dynamiske landskaber er stort set alle naturligt dannet, og et særligt træk er, at de også i dag er stort set prægede af naturlige processer.

Både på Langli og på Skallingen findes betydelige flyvesandsdannelser – sandstrande og klitter – som på Skallingen danner grænsen mod det åbne Vesterhav. Den såkaldte indermarsk på Skallingens østside udgør de største sammenhængende, naturlige strandenge i det danske Vadehav. Kreaturer og får afgræsser hver sommer størstedelen af Skallingen.

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Tilstanden af levestederne for fjordterne, havterne og dværgterne forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Naturstyrelsen skal være særlig opmærksom på sandterne, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang
- Særlig indsats for arter

Plejen af området lysåbne naturtyper, der er beskrevet i "Natura 2000 plejeplan N89 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde, Brede Å, Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget. Herudover planlægger Naturstyrelsen en særlig indsats fjordterne, havterne, dværgterne og sandterne, som fremgår af tabel II.

Tabel I: Mål for arter

Art	Periodens mål
Havterne	Sikring af artens levested
	Beskyttelse mod forstyrrelser
Fjordterne	Sikring af artens levested
	Beskyttelse mod forstyrrelser
Sandterne	Etablering af potentielt levested
Dværgterne	Sikring af artens levested
	Beskyttelse mod forstyrrelser

Tabel II: Planlagte artsplejetiltag for arter udover plejetiltagene for de lysåbne naturtyper

Art	Indsats type	Eksisterende driftsplaner m.m. eller nyt
Havterne	Færdselsregulering ved skiltning	eksisterende
	Begrænsning af prædation	
Fjordterne	Færdselsregulering ved skiltning	
	Begrænsning af prædation	
Sandterne	Færdselsregulering ved skiltning	
	Begrænsning af prædation	
Dværgterne	Færdselsregulering ved skiltning	
	Begrænsning af prædation	

I tabel II er der en opdeling i to kategorier "Eksisterende" og "Nyt":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på styrelsens arealer forventes at medføre, at:

- De kortlagte levesteder for sandterne, dværgterne, fjordterne og sorthovedet måge bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II.
- De kortlagte levesteder for havterne og splitterne inden for fuglebeskyttelsesområdet bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II.
- Fuglebeskyttelsesområdet bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede arter på nationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levestederne for skestork og mosehornugle som ynglefugle sikres eller øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede ynglesteder for arterne i området.
- Tilstanden og det samlede areal af levested for pibeand som trækfugl i området sikres eller øges, således at der findes tilstrækkelige egnede raste- og fødesøgningssteder for arten, så området kan huse en tilbagevendende rastebestand på 340 fugle.
- Fuglebeskyttelsesområdet bidrager til at sikre levested for en levedygtig bestand på nationalt eller internationalt niveau for mørkbuget knortegås som trækfugl og at området sikres, således at der findes egnede raste- og fødesøgningssteder for arten

Bilag 2: Indsatsprogram af den statslige Natura 2000-plan

Generelle retningslinjer

- 1.1 Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
- 1.2 Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.
- 1.3 Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Områdespecifikke retningslinjer

- 2.1 Tilstanden af levestederne for fjordterne, havterne og dværgterne forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- 2.2 Naturstyrelsen vurderer og justerer på baggrund af udarbejdet strategi efter behov vildtreservatet Vadehavet.
- 2.3 Kommunen og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på sandterne, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område bestående af fuglebeskyttelsesområde F55.

Fugle på udpegningsgrundlaget.

Ynglefugle:

Skestork

Sorthovedet måge

Sandterne

Splitterne

Fjordterne

Havterne

Dværgterne

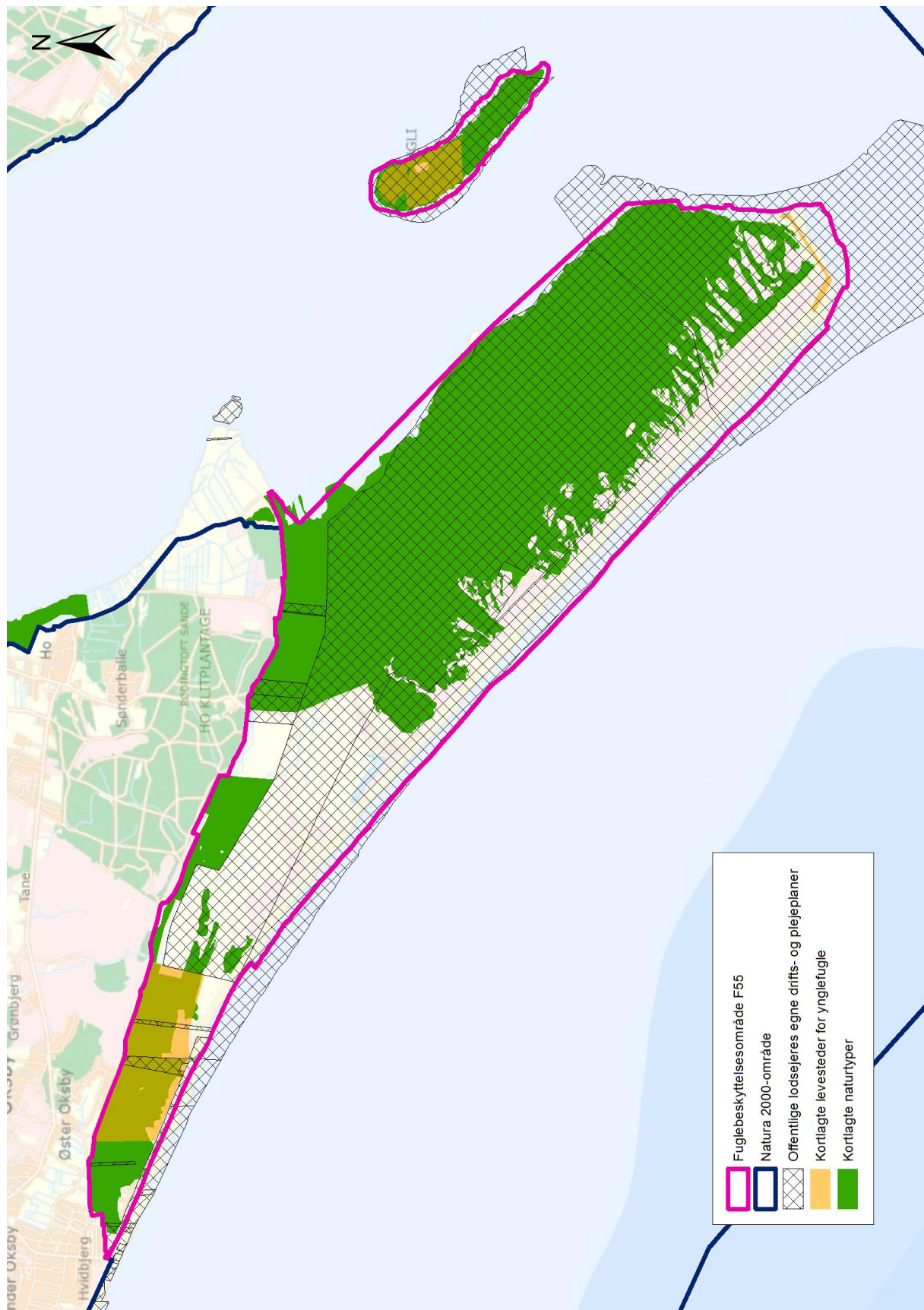
Mosehornugle

Trækfugle:

Mørkbuget knortegås

Pibeand

Bilag 4: Kortbilag

**Varde
Kommune**